

nu sunt actriță. Comunicarea fragilă capătă un sens în plus. Textul este pentru mine ca o „limbă străină“. Discursurile nu se concurează, ele colaborează.

D.V.: *Coregrafia era la nivel de intenție.*

V.Ș.: Da, ilustra corpul în eșec. Eroina nu avea cum, în condițiile date, să facă altceva.

D.V.: *Ariane Mnouchkine zicea odată, la un atelier, că „actorul e omul care are curajul copilăria, umiliția de a coborî adânc în suflet, apoi de a reveni la suprafață pentru a pune în formă o pasiune“. Cât de greu a fost să cauți în tine atâtea nuanțe ale durerii?*

V.Ș.: E un exercițiu. Anul trecut am făcut *Solo on-line* și acolo e mai mult decât o sondare în durere. Este o biografie transformată în fapt artistic și reinventată de fiecare dată. Acesta este elementul cu care operăm. La fel, și cu *Julieta*: o stare-limită. Traseul este același și ține de adevărul cu care te investești. Astă-vară, când am început să lucrăm la text, Mihai Măniuțiu m-a învățat să sar în cap în piscină. Cum să-mi explice să am curajul să mă arunc? Mi-era frică. „Vava, știi cum e? E ca la sinucidere.“ „A, atunci știi!“ Și am plonjat aproape perfect. De-atunci, am curaj. Când am început să spun textul, senzația a fost la fel ca și cum m-aș fi aruncat în cap într-o apă adâncă. Singurul gând a fost că el nu mă va lăsa să iasă prost. E foarte importantă plasa de siguranță pe care ți-o oferă regizorul. Titlul spectacolului este *Julieta – dialog despre iubire*. Cred că realizarea lui a fost, într-adevăr, un dialog despre iubire.

Delia VOICU

Nicoleta ESINENCU:

*„E o mare plăcere să scrii teatru,
câteodată e un chin!“*

Maria Sârbu: *FUCK YOU, Eu.ro.Pa! este un text scris în Germania. Nu în Moldova, nu în România. Personajul acestui text, o fată născută la Chișinău, se află la un „hotar al vârstei“. Ea aduce un mesaj în scenă – se vede clar din două spectacole pe care le-am vizionat, cel de la Teatrul „Sică Alexandrescu“ din Brașov și cel de la Teatrul „Eugen Ionescu“ din Chișinău. Te-ai gândit măcar pentru o clipă la public sau la publicuri, atunci când ai scris?*

Nicoleta Esinencu: Nu m-am gândit nici un moment la o categorie de spectatori – tineri, vârstnici –, dar de curând am fost la Iași, cu prilejul unui *work-shop*. M-am dus la Teatrul Național să văd spectacolul *Slugă la doi stăpâni*. Era multă lume, ca de sărbătoare, în acea sală mare, veche, frumoasă. Eu nu am mai văzut demult așa ceva, ca lumea să vină la teatru atât de frumos îmbrăcată, cu flori. Atunci mi-am zis: acum și aici trebuie jucat spectacolul *FUCK YOU, Eu.ro.Pa!* Acelui public trebuia de spus ceea ce am scris eu. Tot în acea clipă m-am gândit că, dacă printr-o minune aș monta eu textul meu, aș face spectacolul nu la studio, ci la o sală mare, cu public mult, care vine la teatru din snobism. Nici nu începuse spectacolul, iar în sală se aplauda deja. Era mai mult teatru în sală

Nicoleta ESINENCU

decât pe scenă. De fapt, pe scenă nici nu era teatru, era batjocură. Pe când în sală aveai de toate: relații, blănuri, bijuterii și părea că puțini manifestă interes pentru teatru.

M.S.: *Ți-ai imaginat cum ar fi reacționat un asemenea public în timpul și la finalul spectacolului tău?*

N.E.: Nu, dar sunt sigură că i-ar fi atins întrucâtva. Apoi erau și foarte mulți tineri. Multă lume stătea în picioare.

M.S.: *Ai scris și alte texte dramatice înaintea acestui monolog?*

N.E.: Da, la facultate, dar erau texte de școală, nu autentice, așa cum mi-aș fi dorit. Eu am făcut Facultatea de Dramaturgie a Universității de Arte din Chișinău. Monologul l-am scris după facultate, în timpul unei burse, la Akademie Schloss Solitude din Stuttgart, cu doi ani în urmă.

M.S.: *Cum ai ajuns să alegi această facultate?*

N.E.: Trebuia să dau și eu la o facultate. Nu știam foarte bine ce este dramaturgia, dar taică-meu mi-a spus că este o nouă facultate la Universitatea de Arte și că aș putea să scriu și piese de teatru.

M.S.: *Tatăl tău, scriitorul Nicolae Esinencu, a intuit ceva.*

N.E.: Am impresia că taică-meu nu mai știa ce să facă cu mine. Sau poate a avut, într-adevăr, intuiție.

M.S.: *În ce relații ai fost cu el, în copilărie?*

N.E.: Întotdeauna am fost în relații bune, deși, când eram copil, jucam mereu fotbal. Am fost apoi, ca fiecare adolescent, cu probleme, dar suntem în relații foarte bune. Când eram în facultate și începusem să scriu, el îmi spunea să privesc în jurul meu și să văd ce se întâmplă. Nu m-a influențat atunci.

M.S.: *Ce părere are acum despre ceea ce scrii?*

N.E.: O părere foarte bună. Îmi plac textele mele.

M.S.: *A scris și teatru, la ce lucrează în prezent?*

N.E.: Scrie un roman. La Chișinău, dramaturgii nu prea scriu teatru. Sunt frustrați, pentru că nu-i montează nimeni. Nu se gândesc însă că ei scriu piese proaste.

M.S.: *Unii scriu piese de teatru și le editează, ca literatură. Ce înseamnă pentru tine să scrii texte dramatice?*

N.E.: E o mare plăcere, câteodată e un chin. Eu, însă, nu văd un text de teatru pur și simplu într-o carte, deși îmi place să citesc. Îmi place să citesc și teatru prost și nu vă pot explica de ce. Am și eu această pasiune – să citesc teatru prost. Bineînțeles că citesc și teatru bun.

M.S.: *În cât timp ai scris monologul FUCK YOU, Eu.ro.Pa!?*

N.E.: L-am scris foarte repede, dar cred că a zăcut în mine foarte mult, probabil de la naștere.

M.S.: *Există o proporție între ficțiune și realitate?*

N.E.: Este greu de spus ce e realitate și ce e ficțiune? Sunt multe lucruri inventate.

M.S.: *Atunci când spui în text că ai „doi frați mai mari“, mă duce gândul la un moment biografic.*

N.E.: Am trei frați mai mari, la unul a trebuit să renunț, în monolog. Ceea ce se leagă în text de trei copii nu a fost inventat de mine. A spus-o primul ministru al Republicii Moldova, că fiecare cetățean al republicii ar fi bine să aibă trei copii: unul pentru mama, unul pentru tata și unul pentru țară, el având doi copii. Multe lucruri din text sunt trăite de prietenii mei sau auzite de undeva. Sunt și foarte multe

lucruri inventate. Ciudat este că acolo unde lucrurile au fost inventate, lumea crede că sunt reale și invers.

M.S.: *Cum a ajuns textul la regizorul Claudiu Goga?*

N.E.: Prin scenografa Stela Verebceanu, care avea textul în geantă atunci când lucra la un spectacol la Brașov. I l-a dat lui Claudiu Goga să îl citească, care la început era sceptic, după cum mi-a spus el mai târziu, căci mulți îi bagă în față piese de teatru. L-a citit, totuși, și imediat a hotărât să-l monteze.

M.S.: *Apoi a fost montat la Chișinău.*

N.E.: La Chișinău au existat probleme chiar de la început. Pentru a respecta textul, așa cum este scris, teatrul a trebuit să aibă acceptul unei comisii, numite de moravuri și moralitate, cam așa ceva. Contra unei sume, ca o taxă, s-a obținut permisiunea să se joace spectacolul, după ora 19,00, dar interzis celor sub 18 ani. Dar după două spectacole au apărut problemele. Ministerul Culturii l-a sancționat pe directorul-manager al teatrului pentru că a permis montarea textului, deși nu acesta face repertoriul. În acea „muștrare” scrisă nici nu era trecut titlul spectacolului. Era doar menționat „textul Nicoletei Esinencu”.

M.S.: *Pentru că prima parte a titlului reprezintă o înjurătură, cineva a făcut legătura cu partea a doua, susținând că înjuri Europa sau Uniunea Europeană, fără să țină cont cum ai scris – cu majusculă sau cu minusculă. Nu s-a dat atenție nici semnelor de punctuație.*

N.E.: „Eu.ro.Pa!” – așa cum am scris eu – poate fi descifrat sau interpretat de fiecare cum dorește. Unii scriu titlul cum doresc ei, punctele sunt puse în altă parte. Litera „u” o scriu cu majusculă, căci așa vor, pe când eu nu m-am gândit la EU (European Union). Nu am nimic cu Uniunea Europeană și nu am de ce să înjur Uniunea Europeană, pentru că textul nu vorbește nimic de UE. E scris „Eu.” – pronume personal, 1 singular; „ro.” – România și „Pa!” înseamnă la revedere. Eu, România, la revedere, pentru că „Tată, eu nu mai pot să rămân aici”, după cum spune personajul.

M.S.: *Totuși, cu ce titlu se joacă spectacolul la Chișinău?*

N.E.: Desigur, am schimbat titlul de pe afiș. L-am numit, nu prea inspirat, din motive economice, desigur, „Stop, Eu.ro.Pa!”. Bineînțeles, noi, cei de la Teatrul „Eugen Ionescu”, am avut mai multe idei privind schimbarea titlului la spectacolul deja montat. Cred că cea mai bună variantă ar fi fost, dar teatrul nu și-a putut permite din lipsă de bani, să punem pe afiș ceva de felul „răzuiește aici”. Astfel ar fi rămas tot *FUCK YOU, Eu.ro.Pa!* Poate vom reuși, cu altă ocazie.

M.S.: *Textul a apărut în volum?*

N.E.: A fost publicat recent în Germania, în română și germană.

M.S.: *La ce lucrezi în prezent?*

N.E.: La un text, pe care îl scriu direct în rusește. Este o comandă a unui regizor ucrainean, care trăiește la Stuttgart și montează în Düsseldorf.

M.S.: *La Galați, ți s-au montat la începutul stagiunii două texte într-un spectacol coupé.*

N.S.: Alexandru Berceanu a montat *Fuck you, Eu.ro.Pa!* și *Zuckerfrei*, într-un singur spectacol.

M.S.: *Autorul de teatru este un creator, ca și un artist de teatru. Cum ți-ai explica condiția acestui creator?*

N.E.: Nu m-am gândit niciodată că trebuie să existe o condiție, că aceasta există, de fapt. Eu scriu, mai mult nu știu nimic. Poate peste vreo zece ani îmi voi pune o asemenea problemă. Acum mi se pare mult mai important ceea ce se

întâmplă în jurul meu, iar ceea ce văd, să scriu, fără să-mi pun întrebări de genul care e condiția artistului. Nici nu m-am gândit că vreau să fac teatru. Vreau doar să spun anumite lucruri.

M.S.: *FUCK YOU, Eu.ro.Pa!* a fost montat la Brașov, Chișinău, Galați și ar mai fi două spectacole...

N.E.: ...la Moscova, la Teatrul „Praktika“ nou înființat și inaugurat cu acest spectacol și în Franța, într-o companie independentă.

M.S.: *Cine a tradus textul în rusește?*

N.F.: Mama. I-am trimis textul din Germania, ca să-l citească, i-a plăcut și l-a tradus. Apoi, prin „dramAcum“, textul a ajuns la Moscova.

M.S.: *Cinci montări într-un an.*

N.E.: Da. 2005 a fost anul *FUCK YOU, Eu.ro.Pa!*. A ajuns și la Veneția, am avut mai multe lecturi în Germania. A apărut în ediția Solitude din Germania și a mers la Târgul de Carte de la Frankfurt.

M.S.: *Faci o comparație între toate aceste montări?*

N.E.: Niciodată. Nu-mi permit să am rezerve față de o montare sau alta. Dacă aș ști cum trebuie făcut un spectacol, l-aș monta. Deocamdată nu știu sau nu știu tot.

M.S.: *Ai amintit de Veneția. Textul a făcut vâlvă la nivel politic. Cum a ajuns în reader-ul pavilionului românesc la Bienala de la Veneția?*

N.E.: Aș vrea să fac lumină în această problemă, pentru că fiecare are o variantă a sa. După o lectură organizată la București – venisem de la Akademie Schloss Solitude, – s-a apropiat de mine comisarul Pavilionului Românesc la Bienala de la Veneția, solicitându-mi textul pentru *reader*. Am acceptat, iar textul a fost introdus integral, cap – coadă și nu doar două pagini, după cum s-a vehiculat.

M.S.: *A existat o interpelare a unui parlamentar, adresată primului ministru, prin care i se cereau explicații referitoare la apariția textului în acel reader.*

N.E.: Prim-ministrul Tăriceanu a fost mai diplomat în răspunsul său. Mi-a plăcut interpelarea, căci era textul atașat și subliniate toate înjurăturile, probabil să nu mai piardă timpul premierul să citească tot textul.

M.S.: *Te-ai simțit lezată?*

N.E.: M-a amuzat, pe bune. Dar totuși, cine a pornit discuția putea să caute textul și să-l citească integral, nu să pornească o discuție inutilă, ca o joacă, cum ar fi telefonul fără fir.

M.S.: *Primul succes pentru unii înseamnă bani, recunoaștere, plăcere. Succesul cu acest text îți dă impuls să scrii mai mult, mai bine?*

N.E.: Îmi dă multe. Îmi dă și bani. Îmi câștig banul singură, prin scris. Atât de cât am nevoie acum. Nu cer bani de țigări de la tata, deși uneori nu am bani de țigări.

M.S.: *Ai scrie la comandă orice?*

N.E.: Nu. Deși, ceea ce scriu pentru a se monta la Düsseldorf o fac și pentru bani, dar scriu totuși ceea ce îmi place. Când voi avea nevoie de bani, voi scrie pentru bani. Nu pot să condamn un actor care joacă în seriale, telenovele, în reclame, mai ales în condițiile în care trăiesc actorii în Republica Moldova. Își fac meseria, nu altceva.

M.S.: *Ți-ar plăcea metoda, mai degrabă americană, de a lucra la spectacol cu regizorul alături, de a face modificări în text pe parcurs?*

N.E.: Niciodată. Eu mi-am făcut treaba scriind textul, iar regizorul să-și facă treaba lui. Nu știu să fac regie, nici actorie, de aceea nu mă bag.